

Hva gjør styret?

Feil og mangler i innkallingen til generalforsamling mv.

Artikkelen tar for seg hvilke valgmuligheter styret har dersom det oppdages feil eller mangler i en innkalling til generalforsamling som er sendt aksjeeierne.

Artikkelen er forfattet av:

Advokat
Solveig Fagerheim Bugge
Advokatfirmaet Thommessen

Advokat
Stig Berge
Advokatfirmaet Thommessen

Foto: CF-Wesenberg/kolonihaven.no

1 Innledning

Generalforsamlingsinnkallinger i aksjeselskaper eller allmennaksjeselskaper er fra tid til annen beheftet med feil eller mangler. Det kan være at (utsendelse av) innkallingen eller en sak på dagsordenen ikke oppfyller kravene i aksjeloven/allmennaksjeskaper («asl.»/«asal.»), det kan være feil ved innholdet i innkallingen (uten at dette innebærer noe brudd på lovens krav), eller det kan være at forholdene har endret seg etter utsendelse av innkallingen slik at ett eller flere forslag på dagsordenen ikke lenger gir mening eller oppfyller det opprinnelige formålet med vedtaket.

Spørsmålet i det følgende er hvilke alternativer selskapets styre har dersom det oppdager slike feil eller mangler ved innkallingen i perioden fra den er sendt ut og frem til avholdelse av generalforsamlingen.

Avhengig av hvilken type feil eller mangel det er tale om, har styret tre alternativer: i) generalforsamlingen gjennomføres i tråd med (den feilaktige/mangelfulle) innkallingen; ii) generalforsamlingen avlyses eller utsettes, eventuelt kan den saken som feilen/mangelen refererer seg til, trekkes;

eller iii) generalforsamlingen gjennomføres med tillegg eller endringer i forhold til det som fremgår av innkallingen.

Temaet for denne artikkelen er når de forskjellige alternativene må, kan eller bør benyttes. Temaet vil bli belyst i punkt 5 ved gjennomgang av ulike eksempler på feil og mangler. Uavhengig av om det vedtaket man ønsker at generalforsamlingen skal treffe, er i samsvar med eller avviker fra forslaget i innkallingen, må en forutsetning for styrets valg være at det aktuelle vedtaket vil være et gyldig vedtak. Før eksempel gjennomgangen i punkt 5 vil vi derfor i punkt 3 redegjøre for hovedtrekkene i gjeldende rett med hensyn til når generalforsamlingsvedtak kan bli ugyldige. Det er også et generelt rettslig spørsmål om det er begrensninger i styrets adgang til å avlyse en generalforsamling, eventuelt trekke en sak, og dette vil bli behandlet i punkt 4. Dersom feil eller

mangler oppdages i innkallingen, vil dessuten andre vurderingstemaer enn de rent rettslige kunne gjøre seg gjeldende. Vi starter derfor i punkt 2 med å gi en kort oversikt over hvilke overveielser som kan være relevante for styret i en slik situasjon.

Ovennevnte tema reiser en rekke problemstillinger av ulik karakter. For å avgrense temaet noe forutsettes at vedtaket som man ønsker å treffe, ikke er i strid med ufravelige regler som skal beskytte kreditorer/minoritetseiere.¹ Forslag til vedtak som ikke oppfyller lovens krav fordi de er mangelfulle, vil likevel bli behandlet. Innholdsmessige krav til innkallinger som følger av anbefalingen om «Eierstyring og selskapsledelse» (21. oktober 2010), vil heller ikke bli behandlet.

2 Styrets overveielser

Som nevnt bør styret særlig vurdere om de aktuelle feilene eller manglene kan tenkes å få betydning for gyldigheten av de vedtak som skal treffes. For så vidt gjelder vedtak som skal registreres, må det også vurderes om Foretaksregisteret vil akseptere et vedtak med det planlagte innholdet.² Det er en mager trøst at ingen av aksjeeierne bestrider vedtakets gyldighet dersom vedtaket ikke blir registrert, for eksempel

HVA NÅ? Hva kan styret gjøre når det oppdager feil eller mangler ved innkallingen til generalforsamlingen?

¹ Eksempler her kan være utbytte utover utbytterammen i årsregnskapet eller skjevdeling av utbytte uten grunnlag i vedtekter/avtale.

² I praksis er nok faren for registreringsnektelse vel så tungtveiende som risikoen for at noen av aksjeeierne vil reise sak for domstolene for å få vedtaket kjent ugyldig. Registreringsnektelse etter foretaksregisterloven § 5–2 vil blant annet være konsekvensen dersom vedtaket ikke er i samsvar med lov eller det ikke er blitt til i samsvar med lov, jf. § 5–1.

fordi vedtaket ikke oppfyller de vilkår som loven oppstiller.³

Selv om innkallingen er beheftet med feil eller mangler som neppe vil føre til at vedtakene som treffes på generalforsamlingen, kan bli ugyldige, kan ønsket om å opptre ryddig og korrekt medføre at styret ikke ønsker å avholde en generalforsamling basert på den aktuelle innkallingen. Dette kan for eksempel være aktuelt dersom generalforsamlingen skal behandle et kontroversielt forslag som har en side mot likhetsprinsippet. I slike tilfeller vil det i alle fall taktisk sett være uheldig dersom vedtaket også kan angripes på grunn av feil i innkallingen. Tilsvarende gjelder dersom vedtaket har en side mot en ubestemt krets av personer, typisk et forslag om en offentlig emisjon, hvor det kan være ødeleggende for interessen for emisjonen dersom det kan stilles spørsmål om gyldigheten av vedtaket. Mer generelt kan det være at gjennomføring av en generalforsamling hvor innkallingen er beheftet med feil eller mangler, kan føre til misnøye hos aksjeeierne eller utsette selskapet for negativ publisitet. I slike tilfeller kan det etter omstendighetene være bedre å avlyse generalforsamlingen og deretter sende ut en korrigert innkalling.

Enkelte ganger kan selskapets videre eksistens være avhengig av at generalforsamlingen treffer de foreslåtte vedtak på den datoen som er angitt i innkallingen, typisk ved en kriseemisjon. I så fall vil nødvendigheten av å få truffet et vedtak medføre at styret i praksis må forsøke å gjennomføre generalforsamling basert på den foreliggende innkallingen. Også i andre tilfeller kan det tenkes at de sakene som skal behandles på generalforsamlingen, er så tidskritiske, eller at konsekvensene av ikke å behandle en sak vil være så negative, at utsettelse ikke er et reelt alternativ.

I selskaper med få aksjeeiere vil det etter omstendighetene være mulig å reparere en feil eller mangel ved å innhente samtykke fra aksjeeierne, jf. forutsetningen i asl./asal. § 5–14 første ledd. Skal dette være en sikker løsning, må imidlertid *samtlig* aksjeeiere samtykke, dvs. at det ikke vil være tilstrekkelig å innhente samtykke fra de aksjeeierne som møter på generalforsamlingen.⁴

3 Generelt om hvilke feil og mangler som kan føre til ugyldighet

Aksjeeiere som mener at et generalforsamlingsvedtak er ugyldig, må reise sak for domstolene i et såkalt anfektelsessøksmål.⁵ Alle aksjeeiere har etter asl./asal. § 5–22 adgang til å reise slikt søksmål, uten at de trenger å påvise et reelt behov for å få avklart om vedtaket er ugyldig, jf. tvisteloven § 1–3 annet ledd. Bestemmelsen i § 5–22 gjelder bare realitetsvedtak, dvs. ikke formelle vedtak om godkjenning av dagsorden, valg av møteleder mv. og andre vedtak knyttet til generalforsamlingens saksbehandling.⁶ Innsigelser mot slike vedtak må eventuelt brukes som grunnlag for søksmål mot de realitetsvedtak man ønsker å angripe.⁷

Aksjeeiere som ønsker å reise sak om et vedtaks gyldighet, må i utgangspunktet gjøre dette innen tre måneder etter at vedtaket ble truffet, jf. § 5–23 første ledd. Oversettes fristen, er vedtaket som hoved-

regler som er begrunnet i hensynet til aksjeeierne. Det må antas at alle feil og mangler som er behandlet i eksemplene i punkt 5 nedenfor, kan repareres ved slikt samtykke, med unntak for de tilfeller hvor medvirkning fra styrets side i en eller annen form rettslig sett er nødvendig, og slik medvirkning ikke foreligger.

- 5 Ut fra formålet med denne artikkelen ser vi her bort fra at enkelte vedtak må anses som nulliteter, jf. blant annet Truyen: Aksjonærenes myndighetsmisbruk s. 466.
- 6 Skåre: Søksmål om anfektelse av generalforsamlingsbeslutning (inntatt i Tidsskrift for Rettsvitenskap 1997 s. 1 flg.) s. 5.
- 7 Separate søksmål om slike formelle vedtak kan i prinsippet tenkes dersom vilkårene i tvisteloven § 1–3 er oppfylt, men det er vanskelig å se for seg at noen i praksis kan påvise et reelt behov for å få avklart om et slikt vedtak er ugyldig.

regel gyldig, dvs. at passivitet til en viss grad er likestilt med samtykke. Fristen på tre måneder gjelder ikke i nærmere angitte tilfeller, blant annet dersom «*reglene om innkalling har vært vesentlig satt til side*» (§ 5–23 annet ledd nr. 3). Her gjelder i utgangspunktet ingen søksmålsfrist, men alminnelige regler om passivitet setter visse grenser for hvor lenge en aksjeeier kan vente.⁸

Før generalforsamlingen er avholdt, kan det være vanskelig for styret å ha noen sikker oppfatning om det er noen som vil bruke tid og ressurser på å anfekte et vedtak, og det vil derfor ofte være nødvendig å vurdere om ugyldighet kan være en mulig konsekvens av den foreliggende feilen eller mangelen. Asl./asal. regulerer ikke konsekvensene av at det foreligger feil eller mangler knyttet til innkalling til eller avholdelse av generalforsamling, eller hva som generelt skal til for at et vedtak skal anses som ugyldig. Det er i utgangspunktet nærliggende å se feil og mangler ved innkallingen som saksbehandlingsfeil, og vi starter derfor med å si noe om i hvilken grad saksbehandlingsfeil kan medføre ugyldighet.

- 8 Fristen på tre måneder gjelder heller ikke dersom vedtaket er i strid med ufravikelig lov (annet ledd nr. 1), eller samtykke fra en eller flere aksjeeiere er nødvendig, men ikke foreligger (annet ledd nr. 2). I tillegg gjelder en snever adgang til å gi oppreisning fra oversittelse av fristen på tre måneder dersom aksjeeieren har hatt rimelig grunn for sin fristoversittelse og det ville føre til et åpenbart urimelig resultat dersom vedtaket ble stående. Søksmål må reises innen to år og tre måneder etter at vedtaket ble truffet.

SØKSMÅL: Aksjeeiere som mener at et generalforsamlingsvedtak er ugyldig, kan reise sak for domstolene i et såkalt anfektelsessøksmål.

³ Et eksempel kan være styrefullmakt til kapitalforhøyelse uten beløps- eller tidsrammer.

⁴ Samtykket trenger ikke gis uttrykkelig og det kan også gis etter generalforsamlingen, jf. Andenæs: Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper (2. utgave 2006) s. 281 og 325. Samtykket har uansett bare virkning for så vidt gjelder

Utgangspunktet etter aksjelovgivningen er at saksbehandlingsfeil bare medfører ugyldighet dersom feilen har hatt eller kan ha hatt betydning for vedtakets innhold, jf. Rt. 2003 s. 1501.⁹ Det oppstilles med andre ord et krav om årsakssammenheng. Det er presisert i dommen at kravet gjelder uavhengig av feilens art og karakter. Er det tale om grove feil, må det imidlertid «oppstilles en sterk presumsjon for at feilen har hatt betydning» (avsnitt 48), og det er i slike tilfeller «tilstrekkelig at innvirkning ikke kan utelukkes».

En konsekvens av at Høyesterett selv ved grove feil bare ville oppstille en presumsjonsregel og ikke en regel om automatisk ugyldighet, er at det kan føres motbevis for at den grove feilen ikke har hatt noen innvirkning på vedtaket. Et nærliggende bevis fra selskapets side kan være en erklæring fra aksjemajoriteten om at vedtaket ville ha vært nøyaktig det samme selv om minoritetens innsigelser/argumenter var blitt kjent før vedtaket ble truffet. I forbindelse

⁹ Dommen er utførlig omtalt av K.J. Knudsen: Betydningen av brudd på aksjelovens saksbehandlingsregler, Nordisk Tidsskrift for Selskapsret 2004:2 s. 165 flg.

med vedtak om for eksempel utbytte eller styrevalg er det etter vår erfaring i svært mange tilfeller utelukket at eventuelle synspunkter fra minoriteten vil kunne påvirke flertallets stemmegivning. Majoritetseieren representerer mer enn 50 % av aksjene og har bestemt seg for å ta ut maksimalt utbytte eller plassere sine folk i styret. Ut fra premissene i Rt. 2003 s. 1501 må det imidlertid antas at et slikt motbevis ikke er tilstrekkelig. Vi leser dommen slik at det ikke kan være tvilsomt at det anfektete utbyttevedtaket hadde blitt nøyaktig det samme selv om alle innkallingsregler var blitt fulgt.¹⁰ Antakelig er Høyesteretts mening at vurderingen skal være mer teoretisk enn konkret: er det i prinsippet en mulighet for at feilen har hatt betydning, så er beslutningen ugyldig. Ved grove feil må de motbevis som føres, derfor *utelukke* at feilen har hatt betydning, og det kan spørres om muligheten

¹⁰ Det er her et vesentlig poeng at minoritetseieren hadde utøvd sin opsjon på å få kjøpe majoritetseierens aksjer, slik at majoritetseieren ikke hadde noe incitament til å beslutte et utbytte som var mindre enn det loven tillot.

for motbevis egentlig er reell i et slikt tilfelle.¹¹

I Rt. 2003 s. 1501 la Høyesterett til grunn at manglende styrevedtak om innkalling og unnlatt utsendelse av årsoppgjør/revisjonsberetning under normale omstendigheter måtte «være tilstrekkelig til å konstatere ugyldighet» for generalforsamlingens utbyttevedtak. Fordi minoriteten forholdt seg passiv i over fem måneder etter at vedtaket ble truffet, og utbyttet måtte anses å være i samsvar med partenes felles intensjon, kom Høyesterett til at vedtaket likevel var gyldig.

Ved feil som ikke er grove, vil man være tilbake til utgangspunktet om at vedtaket bare vil være ugyldig dersom feilen *har hatt* eller *kan ha hatt* betydning for vedtakets innhold. Dersom feilen er av mer

¹¹ Rådende juridisk teori fra før dommen hadde lagt til grunn at dersom feilen var grov nok, så var beslutningen uten videre ugyldig. Det ser ut som verken Andenæs op cit s. 324–325 eller Aarbakke med flere: Aksjeloven og allmennaksjeloven med kommentarer (2. utgave 2004) s. 410–411 helt vil gi slipp på den tradisjonelle lære. Det er vel mye som taler for at den tradisjonelle lære har en enklere og mer realistisk vurdering av grove feil enn Rt. 2003 s. 1501.

Sticos Regnskapsmetodikk - sikker oppdragsstyring

- Full kontroll på oppdragsavtalene
- Ivaretar lovpålagte krav
- Enkelt i bruk

Sticos Regnskapsmetodikk gir deg full kontroll over oppdragsavtaler og oppdragsstyring. Du får en strukturert oppfølging av frister og plikter, samtidig som de lovpålagte krav blir ivare tatt. Enkelt, trygt og effektivt for deg – og for kundene!

Demo eller mer informasjon? Kontakt oss på 7356 0000 eller se www.sticos.no

bagatellmessig karakter, må det trolig oppstilles et krav om at feilen *har hatt* betydning. Ved feil som ligger i en mellomstilling mellom de grove og de mer bagatellmessige, vil det være tilstrekkelig at feilen *kan ha hatt* betydning for vedtakets innhold, men uten at det oppstilles noen presumsjonsregel.¹² For slike feil vil muligheten for å føre motbevis derfor være høyst reell.

Asl./asal. § 5–14 inneholder et forbud for generalforsamlingen mot å behandle saker som ikke er angitt i innkallingen. I en situasjon hvor innkallingen er feilaktig eller mangelfull, setter bestemmelsen grenser for styrets mulighet til å rette feilene eller andre endringer i forslagene i innkallingen. Som vi skal komme nærmere tilbake til i punkt 5.5 nedenfor, kan tilføyelser og endringer gjøres så lenge generalforsamlingen holder seg innenfor samme sak. Dersom saken overhodet ikke er angitt eller dersom man ikke lenger er innenfor samme sak, oppstår spørsmålet om vedtaket som treffes automatisk blir ugyldig, eller om læren om årsakssammenheng beskrevet ovenfor vil gjelde. Siden § 5–14 er formulert som et forbud mot å behandle saker som ikke er angitt i innkallingen, kunne man i utgangspunktet tenke seg at generalforsamlingen ikke har materiell kompetanse til å treffe det nye/endrede vedtaket, og at vedtaket derfor vil være ugyldig uten at det er nødvendig med noen nærmere vurdering.¹³ Premissene i Rt. 2003 s. 1501 kan imidlertid tyde på at det også i slike tilfeller må oppstilles et krav om årsakssammenheng. I praksis er forskjellen på de to tilnæringsmåtene neppe særlig stor. En endring eller tilføyelse i forslag i innkallingen som medfører at man ikke lenger har å gjøre med samme sak, må karakteriseres som en grov feil. Selv om man skulle oppstille et krav om årsakssammenheng, vil det da gjelde en sterk presumsjon for at feilen har hatt betydning for vedtakets innhold, slik at vedtaket blir ugyldig, og muligheten til å føre motbevis vil som nevnt være minimal.

Ved gjennomgangen nedenfor av forskjellige feil og mangler kommer vi tilbake til betydningen av Rt. 2003 s. 1501. Generelt skal det imidlertid påpekes at ugyldighetsvurderingen, og herunder kategoriseringen

av feil ut fra deres grovhet, ofte kan være vanskelig. Usikkerheten blir naturlig nok enda større når konsekvensen av en konkret saksbehandlingsfeil må vurderes før generalforsamlingen er avholdt.

4 Styrets adgang til å avlyse generalforsamlingen, eventuelt trekke saken

Dersom styret overveier å avlyse en innkalt generalforsamling, eventuelt trekke en sak fra dagsordenen, oppstår spørsmålet om styret avgjør dette på fritt grunnlag, eller om valget er underlagt rettslige begrensninger. Synspunktet måtte i så fall være at innkallingen medfører en ugjenkallelig rett for aksjeeierne til å få behandlet de sakene som er foreslått i innkallingen.

I utgangspunktet må det antas at styret må ha adgang til å avlyse en generalforsamling dersom det etter at innkallingen er sendt ut, blir klart at innkallingen er beheftet med feil og mangler som gjør det tvilsomt om ett eller flere av de vedtak som skal treffes, vil være gyldige. Spørsmålet er imidlertid usikkert, og adgangen kan uansett ikke være ubegrenset.

Dersom man først har kommet til tidspunktet for generalforsamlingen, er det nærliggende å anta at spørsmålet om generalforsamlingen skal avlyses, må avgjøres av generalforsamlingen selv og ikke av styret. Dette er lagt til grunn av Borgarting lagmannsrett i en kjennelse 19. mai 2006, hvor det riktignok ble forutsatt at innkallingen var lovlig og at avlysningen bar preg av misbruk.¹⁴ Om det går en grense for hvor sent styret kan avlyse generalforsamlingen, er usikkert. Dersom man kommer til at styrets avlysning ikke har virkning, må konsekvensen være at de som møter opp i henhold til innkallingen utgjør en lovlig generalforsamling. Det kan derfor i enkelte tilfeller være dristig av styret å basere seg på at avlysningen har den til siktede virkningen.

Videre har styret neppe adgang til å avlyse en generalforsamling som skal behandle saker fremsatt av andre enn styret selv, selv om styret skulle mene at forslagene er beheftet med vesentlige feil eller mangler. Et eksempel kan være at aksjeeiere har krevd at generalforsamlingen behandler sak om granskning.

Dersom styret ønsker å trekke en sak fra dagsordenen, må dette trolig skje på generalforsamlingen, slik at flertallet kan beslutte at saken likevel skal behandles. For enkelte sakstyper, blant annet utdelinger, vil generalforsamlingen likevel være avskåret fra å treffe vedtak som styret ikke samtykker i, dvs. at generalforsamlingen vil mangle kompetanse til å treffe vedtaket. Slike vedtak blir uten videre ugyldige.

5 Eksempler på feil og mangler i innkallinger

Vi vil i dette avsnittet se på noen praktiske eksempler på feil og mangler i innkallingen og hvordan disse kan eller bør håndteres fra styrets side.

5.1 Utsendelse mv. av innkallingen

5.1.1 Manglende myndighet til å innkalle
Myndigheten til å innkalle til generalforsamling tilligger styret, jf. asl./asal. § 5–9 første ledd.¹⁵ Flere dommer legger til grunn at alle vedtak truffet på generalforsamlingen vil være ugyldige dersom det ikke foreligger en gyldig styrebeslutning om å innkalle, jf. Rt. 1936 s. 510 (innkalling foretatt av styrets leder) og Rt. 1996 s. 346 (innkalling foretatt av retten uten at vilkårene i nåværende § 5–9 annet ledd var oppfylt, dvs. at styret skulle ha innkalt). I Rt. 2003 s. 1501 var manglende styrevedtak om innkalling en av flere feil som medførte ugyldighet. Dersom styret fatter en beslutning som godkjenner eller aksepterer innkallingen før generalforsamlingen skal holdes, vil det imidlertid være vanskelig å hevde at feilen kan ha hatt betydning for de fattede vedtaksinnhold. Slik retting må derfor kunne skje.

5.1.2 Feil ved utsendelsen

I forbindelse med utsendelse av innkallingen kan det oppstå flere feil som medfører at selskapet ikke har innkalt samtlige aksjeeiere (med kjent adresse) ved skriftlig henvendelse innen de frister som loven setter.¹⁶ Manglende eller for sen utsendelse må normalt anses som en grov feil hvor det klare utgangspunktet må være at det ikke kan treffes gyldige vedtak på den aktuelle generalforsamlingen. I tråd med Rt. 2003 s. 1501 kan det selvsagt ikke være noe krav

¹² Andenæs op cit s. 324–325.

¹³ Se også Ot.prp. nr. 23 (1996–97) s. 141 hvor det er sagt at «generalforsamlingen er avskåret fra å treffe vedtak i saker som ikke er nevnt i innkallingen». Rt. 1929 s. 1038 ser også ut til å bygge på at vedtak utenfor dagsordenen uten videre blir ugyldige.

¹⁴ LB-2006–46 705. Kjennelsen ble påkjært til Høyesteretts kjerremålsutvalg, men kjerremålet ble forkastet blant annet på det grunnlag at de selskapsrettslige anførselsene ikke kunne føre frem (HR-2006–1127-U).

¹⁵ I selskaper med bedriftsforsamling kan innkallingsmyndigheten ved vedtektsbestemmelse legges til bedriftsforsamlingens leder, men dette gjøres nesten aldri i praksis.

¹⁶ Aksjelovgivningen opererer med tre innkallingsfrister: én uke for aksjeselskaper (asl. § 5–10 annet ledd), to uker for allmennaksjeselskaper (asal. § 5–10 annet ledd) og 21 dager for noterte allmennaksjeselskaper (asl. § 5–11b nr. 1), likevel slik at vedtektene i alle tre tilfeller kan sette en lengre frist. I alle tre tilfeller må innkallingen være postlagt senest på den samme ukedag som generalforsamlingen skal holdes, henholdsvis en, to eller tre uker før generalforsamlingen, jf. § 18–4.

aksjeeiere bosatt i utlandet reiser særskilte problemer, fordi utsendelse på fristens siste dag ofte vil medføre at de ikke mottar innkallingen før etter at generalforsamlingen er avholdt. I alminnelighet kan det neppe tolkes inn en regel om at styret har plikt til å sende ut innkallingen så tidlig at alle aksjeeierne vil motta innkallingen noen dager før generalforsamlingsdagen. Vedtak truffet på en generalforsamling som i og for seg er innkalt innen fristen, kan likevel bli ugyldige ut fra alminnelige misbruksprinsipper, for eksempel dersom styret vet at en innkalling med et kontroversielt forslag ikke vil nå frem til den dominerende utenlandske aksjeeieren i tide.²¹

Innkallingen skal skje ved «skriftlig henven-delse», jf. § 5–10 første ledd. Innkalling pr. e-post oppfyller ikke kravet til skriftlighet, og det er derfor en saksbehandlingsfeil dersom innkallingen sendes pr. e-post til aksjeeiere som ikke uttrykkelig har godtatt dette, jf. asl./asal. § 18–5 første ledd. Dersom det er klart at en aksjeeier har mottatt den innkallingen som er sendt ut elektronisk, må det imidlertid være på det rene at innkalling er skjedd i relasjon til vedkommende.²² Det vil også være en saksbehandlingsfeil dersom innkallingen sendes til en annen adresse enn den aksjeeieren har oppgitt. Aksjeeieren må stå fritt til å bestemme at innkallingen skal sendes til en person som er utpekt til å ivareta aksje-

21 Se til illustrasjon dom fra Borgarting lagmannsrett 29. juni 2006 (LB-2005–42 161) hvor innkalling til ekstraordinær generalforsamling 29. desember 2003 ble sendt 22. desember til tysk aksjeeier som eide 50 % av aksjene. Innkallingen ble mottatt 19. januar 2003. Lagmannsretten la til grunn at innkallingen ikke var lovlig ut fra alminnelige misbruksprinsipper og at feilen kunne ha hatt betydning for vedtakets innhold. Dommen illustrerer også at styret ved vurderingen av innkallingsfristen etter omstendighetene må ta tilbørlig hensyn til helligdager mv.

22 Se Ot.prp. nr. 108 (2000–2001) s. 48 hvor det legges til grunn at kravene i § 18–5 er ordensbestemmelser og ikke gyldighetskrav.

GROV FEIL: Manglende eller for sen utsendelse må normalt anses som en grov feil hvor det klare utgangspunktet må være at det ikke kan treffes gyldige vedtak på den aktuelle generalforsamlingen.

om at feilen har rammet majoriteten av aksjeeierne; også hvor feilen har rammet en minoritet, må hovedregelen være at vedtakene blir ugyldige.¹⁷ Problemstillingen er om det er grunnlag for å operere med et unntak fra hovedregelen dersom utsendelsen av innkallingen ble noe forsinket til et få aksjeeiere.¹⁸ Aksepteres et slikt unntak, oppstår imidlertid spørsmålet om hvor få som må være rammet og/eller hvor kort forsinkelsen må være for å unngå ugyldighet. I selskaper med to eiere er det

dessuten vanskelig å skjønne at ugyldighetsspørsmålet skal bero på om den som ikke har fått tilsendt innkallingen eier 1 % eller 49 %. Så lenge styret vet at det har skjedd en feil fra selskapets side som har rammet en eller flere av aksjeeierne, vil det derfor være vanskelig å legge til grunn som sikkert at vedtakene vil bli gyldige.

Selskapets plikt er å sende ut innkallingen innen fristen, dvs. at risikoen for om innkallingen kommer frem i tide er aksjeeierens.¹⁹ Forutsetningen må imidlertid være at innkallingen sendes på en slik måte at aksjeeierne under normale omstendigheter vil motta innkallingen i løpet av en dag eller to. Utsendelse som har skjedd på fristens siste dag, men med B- eller C-post, kan derfor ikke aksepteres.²⁰ Utsendelse til

17 Dette er lagt til grunn i Rt. 2003 s. 1501 (innkalling ikke sendt til 49 % av aksjeeierne) og har også medført at Foretaksregisteret/Nærings- og handelsdepartementet i flere tilfeller har omgjort registreringer som har sitt grunnlag i vedtak på generalforsamlinger hvor minoriteten ikke var innkalt, jf. blant annet Foretaksregisterets sak 2010/1 596 899 (innkalling ikke sendt til 49 % av aksjeeierne) og Nærings- og handelsdepartementets klagesak 200 702 175–4CGL (innkalling ikke sendt til 30 % av aksjeeierne).

18 Knudsen op cit s. 171 antar at en feil som består i at en håndfull småaksjonærer ikke er blitt innkalt, ikke vil medføre at et vedtak blir ugyldig dersom vedtaket er truffet med klart flertall, og det ikke foreligger spesielle omstendigheter.

19 Om innkallingen er sendt ut, må avgjøres etter alminnelige bevisregler, dvs. at retten/Foretaksregisteret må legge til grunn det faktum som er mest sannsynlig.

20 Tilsvarende Bråthen: Gyldendal Rettsdata, note 741 til aksjeloven.

Ny markedssituasjon krever nye verktøy

Revisormenyen på lederkilden er utviklet i samarbeid med DnR og tar for seg aktuelle rådgivningsområder med tilhørende fagstoff og verktøy. Som medlem av DnR får du 15% rabatt på www.lederkilden.no. Logg deg inn på DnR sin medlemside for å få informasjon og tilgang.

Selskapssekretær
Restrukturering
Økonomistyring og ledelsesrapportering
Lønnsomhetsforbedringer
Finansiering og likviditetsstyring
Strategi og risikostyring
Kjøp og salg av virksomhet
Generasjonsskifte
Verdivurdering

”Lederkilden.no er valgt av DnR som et verktøy som kan bidra til at rådgivningstjenester kan skje på en kvalitetsmessig god og lønnsom måte.”
Per Hanstad

 lederkilden.no

eierens interesser. Slik representasjon kan undertiden også innfortolkes, for eksempel slik at styremedlem utpekt av vedkommende aksjeeier også er rett adressat for innkallingen.²³

5.1.3 Manglende vedlegg mv.

Det hender at lovbestemte vedlegg ikke blir sendt ut som følge av feil, eller at selskapet har oversett hvilke vedlegg som er nødvendige.²⁴ Det må her skilles mellom vedlegg som er en forutsetning for å kunne ta stilling til de forslag som er foreslått i innkallingen, og vedlegg som har til formål å gi utfyllende informasjon, eventuelt dokumentere at lovbestemte vilkår er oppfylt. Dersom man for eksempel har glemt å sende ut årsregnskap eller fusjonsplan, vil godkjenning av årsregnskapet eller fusjonen i alminnelighet være ugyldig. Feilen er så grov at det i realiteten ikke vil være mulig å føre motbevis for at feilen ikke har hatt betydning for vedtakenes innhold, jf. også Rt. 2003 s. 1501. Dersom innkallingsfristen er løpt ut, har det neppe noen betydning for gyldighetsspørsmålet om årsregnskapet eller fusjonsplanen ettersendes.²⁵

På den annen side bør unnlatt eller for sen utsendelse av revisjonsberetningen i alminnelighet ikke ses som en grov saksbehandlingsfeil, dvs. at vedtak om godkjenning av årsregnskapet bare blir ugyldig dersom den manglende utsendelsen har hatt betydning for vedtaket. Forutsetningen må imidlertid være at det vil foreligge en «ren» beretning. Det samme må gjelde ved unnlatt utsendelse av revisors bekreftelse av at det etter en kapitalnedsettelse er dekning for gjenværende bunden egenkapital, jf. asl./asal. § 12–2 annet ledd. Så lenge det er på det rene at det materielle vilkåret er oppfylt, kan ikke feilen antas å ha hatt noen betydning for kapitalnedsettelsesvedtakets innhold.

I en mellomstilling står de redegjørelser/bekreftelser som skal sendes til generalforsamlingen i forbindelse med at generalforsamlingen blant annet skal behandle godkjenning av avtale mellom selskapet og

aksjeeier mv. (asl./asal. § 3–8) og kapitalforhøyelse med innskudd i annet enn penger (asl./asal. § 10–2). Normalt vil slike vedlegg være en forutsetning for at generalforsamlingen skal kunne gjøre seg opp en mening om forslaget, og det må derfor antas at slike mangler i alminnelighet kan ha hatt betydning og vil føre til at vedtaket blir ugyldig.

For noterte selskaper er det krav om at innkallingen skal inneholde omfattende informasjon knyttet til aksjeeiernes rettigheter, stemmegivning mv. jf. forskrift 983/2009. Ytterligere plikt til å gi opplysninger følger av verdipapirhandelloven § 5–9 annet ledd, og etter tredje ledd skal fullmaktsskjema vedlegges innkallingen. Det er vanskelig å se at brudd på disse reglene under noen omstendighet skal kunne medføre at realitetsvedtak på generalforsamlingen blir ugyldige.

5.2 Tid og sted

Innkallingen skal etter § 5–10 første ledd annet punktum angi «tid og sted for møtet». Er det angitt feil tid, for eksempel slik at generalforsamlingen egentlig skal holdes dagen før eller dagen etter det som fremgår av innkallingen, og det ikke er mulig å holde generalforsamlingen på den dagen som er angitt, vil det eneste alternativet være å avlyse generalforsamlingen. En variant av denne feilen er at innkallingen inneholder en kombinasjon av en dato og en ukedag som ikke eksisterer, for eksempel «torsdag 20. mai», mens den 19. mai er en torsdag og den 20. mai er en fredag. Selv om det kanskje er naturlig å la datoen få forrang foran ukedagen, må avholdelse av generalforsamlingen den 20. mai i utgangspunktet anses som en grov feil som medfører at generalforsamlingens vedtak vil være ugyldig, med mindre det føres motbevis for at feilen ikke har hatt betydning. I enkelte tilfeller kan det kanskje likevel være nærliggende for styret å sende ut en presisering om hva som egentlig er riktig generalforsamlingsdag, og så se hvordan generalforsamlingen forløper.

Det kan tenkes at det i innkallingen er angitt feil klokkeslett. Det må være uaktuelt å starte generalforsamlingen tidligere enn det som er angitt. Senere oppstart må imidlertid aksepteres, i alle fall dersom det ikke er tale om en vesentlig tidsforskyvning. Synspunktet kan begrunnes med at aksjeeierne uansett ikke kan basere seg på at generalforsamlingen vil være ferdig innen et gitt klokkeslett.

At det i innkallingen er oppgitt feil sted for generalforsamlingen, er neppe særlig praktisk, men det kan skje at for eksempel gatenummeret er blitt uriktig. Mer praktisk er det kanskje at det etter utsendelsen viser seg at det opprinnelig oppgitte stedet vil bli for trangt fordi man forventer langt flere møtende aksjeeiere enn først antatt. Så lenge selskapet sørger for at aksjeeierne som møter opp på det opprinnelige stedet får beskjed om hvor generalforsamlingen skal holdes, må slike endringer være akseptable.

5.3 Møteåpner og møteleder

I innkallingen i allmennaksjeselskaper, men ikke aksjeselskaper, skal det opplyses hvem som skal åpne møtet, jf. asal. § 5–10 tredje ledd tredje punktum. I enkelte innkallinger er det også opplyst hvem som skal lede møtet. I mange selskaper regulerer vedtektene hvem som skal ha slike oppgaver.

Dersom det foreligger gyldig forfall fra møteåpner, må styret kunne utpeke en ny person til denne oppgaven. Det foreligger i slike tilfeller en uriktig opplysning i innkallingen, men i den grad man ser endringen av møteåpner som en saksbehandlingsfeil, må det være på det rene at feilen i seg selv ikke kan ha noen betydning for gyldigheten av de vedtak som skal treffes.²⁶ Så lenge møteåpners beslutninger med hensyn til hvem som skal ha stemmerett er korrekte, jf. § 5–13, er det ingen som har noen grunn til å beklage seg, og er beslutningene uriktige, kan de vedtak som er truffet, uansett angripes på dette grunnlaget.

Ved forfall fra den møtelederen som er utpekt i innkallingen eller som følger av vedtektene, oppstår spørsmålet om generalforsamlingen har adgang til å velge en annen person som møteleder. Det er neppe grunn til å vurdere dette spørsmålet annerledes enn spørsmål om å endre den angitte møteåpner. Hvem som er møteleder, kan riktignok ha avgjørende betydning for utfallet av en avstemning dersom stemmetallet for og i mot er likt, jf. § 5–17 første ledd, men det avgjørende må her være om det foreligger gyldig forfall.

Tilsvarende må gjelde dersom det viser seg at det er feil person som i innkallingen er angitt som møteåpner/leder, dvs. at det aldri var meningen at vedkommende skulle åpne eller lede møtet, eller at den

²³ I Rt. 2003 s. 1501 tok ikke Høyesterett stilling til om minoritetens styremedlem også kunne anses som minoritetens representant i generalforsamlingen, slik at innkallingen eventuelt var sendt.

²⁴ Etter asl./asal. § 5–11a kan både aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper festsatte i vedtektene at blant annet vedlegg ikke trenger å sendes til aksjeeierne sammen med innkallingen, så lenge de aktuelle dokumentene er tilgjengelige på selskapets hjemmeside. Når vi i teksten taler om «sendes ut», må dette for selskaper med vedtektsbestemmelse som nevnt leses som «legges ut på hjemmesiden».

²⁵ Merk likevel at for allmennaksjeselskaper gjelder det en senere frist for utsendelse av årsregnskapet mv. enn for utsendelse av innkallingen, jf. asal. § 5–6 femte ledd.

²⁶ Dette må gjelde selv om opplysningen i innkallingen om møteåpneren kan ha medført at en minoritet unnlot å benytte sin rett etter asal. § 5–12 annet ledd til å kreve at tingretten utpekte møteåpneren.

personen som er angitt, ikke stemmer overens med det som følger av vedtektene. I det sistnevnte tilfellet foreligger riktignok også en overtredelse av vedtektene, men dette i seg selv kan ikke ha noen betydning for gyldigheten av de vedtak som skal treffes på generalforsamlingen.

5.4 Saker utenfor dagsordenen – unntak

Asl./asal. § 5–14 første ledd slår fast at saker som ikke er meddelt aksjeeierne gjennom innkallingen, ikke kan «avgjøres» på generalforsamlingen uten at alle samtykker. Bestemmelsen beskytter både de tilstedeværende og de fraværende mot overrumping. Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 5–10 tredje ledd om at innkallingen skal «bestemt angi de saker som skal behandles». Det er derfor utelukket å realitetsbehandle forslag under posten «eventuelt» eller lignende. Konsekvensen av brudd på § 5–14 første ledd er behandlet foran under punkt 3. Annet ledd i § 5–14 gjør visse unntak fra prinsippet om at saker utenfor dagsordenen ikke kan behandles. Disse er nærmere omtalt straks nedenfor. Et mer komplisert spørsmål er hvilke endringer og tillegg man kan gjøre i saker som er angitt i innkallingen. Dette

spørsmålet behandles nedenfor under punkt 5.5.

Den mulighet § 5–14 annet ledd gir for at selskapet på den ordinære (men ikke ekstraordinære) generalforsamlingen kan treffe vedtak som ikke er angitt i innkallingen, brukes neppe hyppig i praksis. Bestemmelsen fremstår som et unntak fra et grunnleggende prinsipp i innkallingsreglene og bør derfor ikke gis en videre rekkevidde enn det som følger av en sikker forståelse av ordlyden.

For det første gjør § 5–14 annet ledd nr. 1 unntak for saker som «etter loven eller vedtektene skal behandles på møtet». Et eksempel på en slik sak er godkjenning av årsregnskap og årsberetning, herunder utdeling av utbytte», jf. asl. § 5–5 annet ledd nr. 1/ asal. § 5–6 annet ledd nr. 1. Dersom generalforsamlingen skal godkjenne regnskapene, må imidlertid årsregnskapet være sendt ut til aksjeeierne, jf. det som er sagt ovenfor i punkt 5.1.3 om manglende utsendelse av vedlegg. Unntaket omfatter i utgangspunktet ikke vedtak som har en nær sammenheng med eller tilknytning til

regnskapet, for eksempel vedtak etter § 17–3 annet ledd om ansvarsfrihet knyttet til utarbeidelse av regnskapene. I allmennaksjeselskaper skal den ordinære generalforsamlingen i henhold til asal. § 5–6 tredje og fjerde ledd også behandle styrets lederlønnserklæring (§ 6–16 a), samt styrets redegjørelse for foretaksstyring etter regnskapsloven § 3–3 b. Slike saker kan derfor behandles selv om de ikke er nevnt i innkallingen.²⁷

Mange selskaper har vedtektsbestemmelse om at «Valg av styre» skal behandles på den ordinære generalforsamlingen. For selskaper uten slik bestemmelse er spørsmålet om slikt valg kan behandles uten at det er angitt i innkallingen. Valg av styremedlemmer skal skje når et styremedlems funksjonsperiode er løpt ut. Etter asl./asal. § 6–6 første ledd er funksjonstiden to år, men i vedtektene kan det fastsettes både en kortere og lengre funksjonstid (men

²⁷ For så vidt gjelder redegjørelsen for foretaksstyring, har dette neppe noen stor betydning for generalforsamlingen som uansett ikke skal fatte et realitetsvedtak, jf. uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling 4. februar 2011 (saksnr. 201/100 085 EP IKR). Slik sak er uansett ikke en obligatorisk post på ordinære generalforsamlinger før i 2012, jf. forskrift 1048/2010 § 3.

Har du planer om å starte regnskapsbyrå?

Nye utfordringer for revisjonsbransjen

Forslaget om oppheving av revisjonsplikten har ført til at en del revisorer også ønsker å ta ut autorisasjon som regnskapsfører. Dette gir mulighet for å tilby regnskapstjenester til kunder som evt. velger bort revisjon fom. 2011.

Hvilke løsninger bør revisor velge?

I Duett Økonomisystem har vi i over 20 år levert smarte løsninger for regnskapsbransjen. Duett har elegante selvbetjeningsløsninger for en fleksibel arbeidsdeling mellom kunde og regnskapsfører. Mengden manuelt arbeid for regnskapsfører blir redusert til et minimum, og kunden blir også mer fornøyd.

Duett - for både revisjons- og regnskapsvirksomhet

I tillegg til bransjeløsningen for regnskapsførere, inneholder Duett også en spesialløsning for revisorer. Fokuset her er effektiv timefangst, timebudsjettering og fakturering i en helintegrert økonomiløsning. Slik kan samme programvare løse behovet for alle deres ansatte/selskaper, uansett om de driver med revisjon eller regnskapsføring. En felles løsning er kostnadseffektiv.

Daldata As - din totalleverandør

I tillegg til Duett Økonomisystem leverer vi markedsledende løsninger for lønn, reiseregninger, oppslagsverk og hjemmesider. Vi tilbyr IT-drift av alle dine programmer, slik at du kan jobbe på kontoret, fra hjemmekontor eller ute hos klientene med sikker og stabil pålogging.

Med Daldata som samarbeidspartner reduserer du antall leverandører og kontaktpunkter vesentlig.

Vi tar ansvar for din totale IT-løsning slik at du kan konsentrere deg om din kjernevirksomhet.

Ønsker du mer informasjon?

Kontakt oss på tlf. 62 48 26 00, E-post daldata@daldata.no eller se www.daldata.no for mer informasjon om hva vi kan tilby deg.

Daldata leverer smarte IKT-produkter og tjenester som er gull verdt for kundene. Vi er en solid samarbeidspartner med høy kunnskap og lang erfaring. Bli en vinner sammen med oss - velg løsninger og kompetanse fra Daldata!

bare opp til fire år). Ordlyden i bestemmelsen indikerer at den ordinære generalforsamlingen uten angivelse i innkallingen kan foreta valg til erstatning for alle medlemmer hvis funksjonstid er løpt ut. Aksje-loven 1976 satte imidlertid som vilkår at saken bare kunne behandles dersom «hver slik generalforsamling» skulle behandle den samme saken, men dette vilkåret forsvant ut selv om meningen tilsynelatende var å videreføre gjeldende rett.²⁸ I juridisk teori er det uenighet med hensyn til om den tidligere begrensningen fortsatt gjelder. Selv om innkallingens taushet kan medføre at valg av styremedlemmer for enkelte aksjeeiere kan komme som en overraskelse, må løsningen i ordlyden antakelig legges til grunn.²⁹

I mange vedtekter er sak om godtgjørelse til styret (§ 6–10) oppført som en sak som skal behandles på den ordinære generalforsamlingen, men selv om dette ikke er tilfellet, må generalforsamlingen normalt kunne behandle slik godtgjørelse fordi årlig behandling kan sies å følge av lovens system. Unntak kan imidlertid tenkes dersom selskapet for eksempel aldri har utbetalt styregodtgjørelse. Godtgjørelse til revisor (§ 7–1 annet ledd) må også normalt kunne behandles selv om saken ikke er nevnt i innkallingen.

Etter § 5–14 annet ledd nr. 2 kan ordinær generalforsamling behandle forslag om granskning etter § 5–25 første ledd. Endelig følger det av nr. 3 at både ordinær og ekstraordinær generalforsamling kan behandle benkeforslag om at det innkalles til en ny generalforsamling for å avgjøre forslag fremsatt i møtet. Får forslaget mer enn 50 % av stemmene, vil vel dette i praksis bli ansett som en instruks til styret om å innkalle til generalforsamling.

I tillegg til de unntak som følger av § 5–14 annet ledd må det også være på det rene at generalforsamlingen må kunne treffe alle de vedtak som er nødvendige for generalforsamlingens egne forhandlinger, selv om disse ikke er angitt som en egen post i innkallingen. Dette gjelder for eksempel vedtak om å godkjenne innkallingen, valg av medunderteigner til protokollen (§ 5–16 tredje ledd) og avgjørelse av stemmetvister.

5.5 Saker på dagsordenen – hva er samme sak?

5.5.1 Innledning

Som nevnt avskjærer § 5–14 generalforsamlingen «fra å treffe vedtak i saker som ikke er nevnt i innkallingen». Er saken først angitt i samsvar med § 5–10 tredje ledd, kan det aktuelle forslaget endres eller bygges ut så lenge man holder seg innenfor samme sak. Vurderingen må til en viss grad bli skjønnsmessig. Holder man seg innenfor samme sak, innebærer endringen/tillegget ingen saksbehandlingsfeil overhead. Går man utenfor, har generalforsamlingen behandlet en sak som ikke er angitt i innkallingen.

Hva som er samme sak, beror på en tolkning av innkallingen. Det avgjørende må være hvilke spørsmål aksjeeierne på bakgrunn av innkallingen har hatt foranledning til å sette seg inn i og forberede seg på. Etter vårt syn ligger det i dette at uttrykket «sak» i utgangspunktet må tolkes ganske snevert. Et forslag om å endre virksomhetsbestemmelsen i vedtektene kan for eksempel ikke gi de møtende aksjeeierne en ubegrenset rett til å endre beskrivelsen av selskapet: saken er med andre ord om den gjeldende virksomhetsbeskrivelsen skal endres på den spesifikke måten som fremgår av innkallingen. Tilsvarende gjelder forslag om kapitalforhøyelse: saken må i utgangspunktet være forslag om kapitalforhøyelse på de angitte vilkår og ikke kapitalforhøyelse i sin alminnelighet.

Spørsmålet om hva som er samme sak, kan oppstå både der forslaget i innkallingen er mangelfullt, og der man på grunn av feil eller endrede forhold ønsker å endre forslaget. Det kan spørres om det rettslig sett er større adgang til å endre mangelfulle vedtak enn vedtak som i utgangspunktet oppfyller lovens krav. Svaret på dette må i utgangspunktet være nei: dersom selskapet på generalforsamlingen ønsker å vedta en emisjon på 100, er det vanskelig å se at adgangen til dette skal være større i de tilfeller man i innkallingen ikke har sagt noe om emisjonsbeløpet i det hele tatt, enn i de tilfeller forslaget i innkallingen lyder på 50. Generelt må det likevel antas at jo mer presist og omfattende et vedtak er utformet i innkallingen, jo mindre bli adgangen til å endre vedtaket under generalforsamlingen.

Med disse utgangspunktene skal vi si noe om adgangen til å gjøre endringer og tillegg i relasjon til sakstyper som er hyppig forekommende i praksis. Vi presiserer at

dersom styret skal fremme et alternativt forslag, må forslaget forankres i et styrevedtak, dvs. at styrets leder ikke på egen hånd kan foreslå å endre styrets forslag.

5.5.2 Vedtektsendringer

Forslag om å endre vedtektene skal etter asl./asal. § 5–10 tredje ledd annet punktum gjengis i innkallingen i sin helhet. Det kan derfor i utgangspunktet ikke være anledning til å foreta endringer i slike forslag. Fremmes det et alternativt forslag, må derfor begge forslagene være gjengitt i innkallingen.³⁰ Synspunktet kan også begrunnes reelt med at vedtektsendringer kan gjelde sentrale bestemmelser av vesentlig betydning for forholdet mellom aksjeeierne eller mellom aksjeeierne og selskapet. Det er dessuten ofte ikke så lett å overskue konsekvensene av selv mindre justeringer.

Rent redaksjonelle og språklige endringer må likevel kunne gjøres innenfor sakens ramme, for eksempel retting av skrivefeil, påføring av tegnsetting, endring av rekkefølgen i en oppramsing mv. Det kan vel heller ikke være helt utelukket å foreta mindre materielle endringer. Man kan for eksempel tenke seg at styret har fremmet forslag om å endre vedtektenes angivelse av laveste og høyeste antall styremedlemmer fra «to til seks» til «tre til åtte», mens man før generalforsamlingen finner ut at det høyeste antallet burde ha vært «ni». Det kan her virke urimelig strengt dersom økningen av det maksimale antallet styremedlemmer fra åtte til ni, ble ansett for å være en ny sak. En slik endring bør derfor normalt aksepteres.

5.5.3 Kapitalforhøyelser

Forslag om kapitalforhøyelse må ta stilling til en rekke spørsmål, jf. § 10–1 annet ledd. I tillegg er slike forslag ofte komplekse vedtak av stor betydning for selskapet og dets eierforhold, og for forholdet mellom aksjeeierne. Generelt bør det derfor utvises betydelig forsiktighet med å endre eller gjøre tillegg til slike vedtak.

Kapitalforhøyelsesreglene i asl./asal. kapittel 10 inneholder en bestemmelse som direkte regulerer adgangen til å endre forslaget i innkallingen, jf. § 10–5 første punktum, som forbyr generalforsamlingen (med mindre de berørte aksjeeiere samtykker) å «beslutte større avvik fra aksjeeierne fortrinnsrett enn det som er angitt i styrets forslag». Meningen med denne bestemmelsen er imidlertid ikke å fastsette en

28 NOU 1996: 3 s. 132: «Paragrafen svarer til gjeldende lov § 9–10, men er redigert på en noe annen måte.»

29 Tilsvarende Andenas op cit s. 281, men motsatt Aarbakke med flere op cit s. 375.

30 Se Aarbakke med flere op cit s. 363.

ARNTZEN
de BESCHE

Revisorjus

Arntzen de Besche har spisskompetanse på rådgivning innen revisjons- og revisorjus. Møt oss på vår stand på DnR-dagen torsdag 12. mai 2011.

www.adeb.no

Prosedyre >>

Firmaets prosedyregruppe består av advokater med lang erfaring - fra advokatvirksomhet, Regjeringsadvokaten, EFTA-domstolen, EF-domstolen og som dommere ved de alminnelige domstolene. Flere av firmaets advokater regelmessig som voldgiftsdommere.

Advokatene Fred A. Gade (leder), Kåre I. Moljord og Terje Granvang har spisskompetanse og omfattende erfaring med tvisteløsning og rådgivning innenfor generell revisjons- og regnskapsjus; særlig i tilknytning til ansvar for revisor, ledelsen, styremedlemmer og advokater.

Om oss >>

Arntzen de Besche er et av landets ledende advokatfirmaer med flere enn 90 advokater og med kontorer i Oslo, Stavanger og Trondheim.

Vi er et internasjonalt orientert advokatfirma som dekker de fleste forretningsjuridiske områder. Våre advokater er anerkjente spesialister innenfor ulike fagområder og bransjer. Vi bistår og rådgir virksomheter i det private næringsliv og offentlig sektor.

Les mer på www.adeb.no

Kontakt oss >>

Fred A. Gade | Partner
tlf. 98 29 45 43
fag@adeb.no

Kåre I. Moljord | Partner
tlf. 98 29 45 68
kim@adeb.no

Terje Granvang | Partner
tlf. 98 29 45 94
tgr@adeb.no

Lars Holo | Partner
tlf. 98 29 45 71
lho@adeb.no

VÅRE KONTORER:

OSLO — 23 89 40 00

TRONDHEIM — 73 87 12 00

STAVANGER — 52 87 45 00

snevriere endringsadgang enn det som følger av § 5–10 og § 5–14, men å presisere at en endring som nevnt vil rammes av § 5–10 og § 5–14.³¹

Det følger av § 10–3, jf. § 10–1 annet ledd at styret i innkallingen blant annet må foreslå det beløp aksjekapitalen skal forhøyes med, tegningskurs, hvem som kan tegne de nye aksjene, tegnings- og betalingsfrist, samt størrelsen på en eventuell garantiprovisjon. Ser man dette fra aksjeeiernes ståsted, vil det normalt være en helhet som er avgjørende for om man støtter forslaget eller ikke, eventuelt om man tar seg bryet med å møte opp på generalforsamlingen. Vesentlige endringer i helheten i forslaget må derfor være utelukket: er det foreslått en mindre rettet emisjon, kan ikke de som er til stede på generalforsamlingen, vedta et emisjonsbeløp som er så stort at maktforholdene i selskapet endres. Tilsvarende kan de som er til stede på en generalforsamling som skal behandle en fortrinnsrettsemisjon, ikke nedjustere tegningskursen sammenlignet med forslaget i innkallingen, slik at utvanningen for de som ikke deltar, blir vesensforskjellig fra det opprinnelige forslaget. Ved rettede emisjoner kan det også være av stor betydning hvem som skal tegne aksjene. Det kan derfor ikke være kurant å endre vedtaket slik at en annen person eller et annet selskap skal kunne tegne aksjene. Mindre justeringer må imidlertid kunne aksepteres.³² Det lar seg ikke gjøre å gi en kortfattet og presis karakteristikk av hvor grensen går. Med utgangspunkt i hva som er sagt i innkallingen, må den nærmere grensedragnings bero på en rekke forhold knyttet til den foreliggende situasjonen, forhold på selskapets side, aksjeeiernes forhold mv.

Har man i innkallingen glemt eller oversett å ta stilling til vesentlige spørsmål som etter loven skal reguleres, vil saken ofte

ikke være «bestemt angitt», jf. § 5–10 tredje ledd, dvs. at eventuelle vedtak på generalforsamlingen må anses som saker utenfor dagsordenen. Noen tillegg må imidlertid kunne aksepteres. Et eksempel kan være at den vedtektsendringen som ligger implisitt i antall aksjer i kapitalforhøvelsesforslaget, ikke er kommet med i innkallingen. Vedtektsendringen kan da legges inn i generalforsamlingens vedtak.

Bestemmelsen i § 10–5 første punktum forbyr som nevnt «større avvik», dvs. at bestemmelsen ikke er til hinder for mindre avvik. Bestemmelsen kan imidlertid ikke tolkes motsetningsvis slik at den gir en ubegrenset adgang til å endre rettede emisjoner til fortrinnsrettsemisjoner. Bestemmelsen i § 10–5 støtter likevel det syn at adgangen til å foreta endringer som medfører at aksjeeierne kommer dårligere ut sammenlignet med forslaget i innkallingen, er snevrere enn endringer som har den motsatte virkningen. Det må derfor antas at det er større adgang til å vedta en lengre tegnings- og betalingsfrist enn det er til å korte ned slike frister i forhold til det som følger av innkallingen.

Styret må i innkallingen begrunne sitt forslag om kapitalforhøyelse, jf. § 10–3 annet ledd første punktum. Begrunnelsen

inngår ikke i det vedtaket som generalforsamlingen skal treffe. Undertiden bortfaller formålet med kapitalforhøyelsen, for eksempel slik at det spesifikke oppkjøpet som selskapet skulle finansiere med kapitalforhøyelsen, ikke lenger lar seg realisere. I slike tilfeller må styret ha adgang til å trekke forslaget om kapitalforhøyelse, eventuelt avlyse generalforsamlingen, jf. punkt 4 foran. Dersom det før generalforsamlingen holdes oppstår en ny oppkjøpsmulighet, vil ikke generalforsamlingen kunne vedta en emisjon med et annet formål enn det som er angitt i innkallingen. Dette vil etter vårt syn være utenfor samme sak. Glemmer styret å angi begrunnelsen, kan man si at aksjeeierne har en grunn til å ta rede på hva begrunnelsen for kapitalforhøyelsen er, eventuelt kan aksjeeierne sørge for å stemme mot forslaget. Loven pålegger imidlertid ikke aksjeeierne noen aktivitetsplikt for å finne ut hva styret egentlig har ment. Det virker dessuten mindre logisk at gyldighetsspørsmålet skal vurderes annerledes i de tilfeller hvor den angitte begrunnelsen endres, enn i de tilfeller der begrunnelsen helt er utelatt. Manglende begrunnelse bør derfor i alminnelighet medføre at saken ikke anses bestemt angitt i henhold til § 5–10 tredje ledd. På den annen side må manglende redegjørelse for forhold som må tillegges

VALG: Normalt forutsetter valg av styremedlemmer at et eller flere av de sittende medlemmene går ut.

31 Bestemmelsen kom inn i aksjeloven 1976 og det heter i Innst (1970) s. 93: «Også [aksjeloven 1957] § 70 første ledds første punktum om at generalforsamlingen ikke kan treffe beslutning om andre emner enn dem som er bestemt angitt i innkallingen, setter en viss grense for hvilke endringer som kan gjøres med hensyn til et fremsatt forslag. Det vil imidlertid ofte være tvilsomt når et forslag blir så meget endret at det må behandles som nytt, og en særskilt regel om adgangen til å fravike den del av forslaget som gjelder fortrinnsretten, synes nyttig.»

32 Til illustrasjon RG 2005 s. 1409: en endring om at aksjene kunne tegnes av et annet selskap i samme konsern som den tegneren som var angitt i innkallingen, ble ansett som en saksbehandlingsfeil. Retten mente imidlertid at feilen ikke hadde innvirket på vedtakets innhold. Vedtaket var derfor gyldig. Resultatet i dommen er det ikke noe å utsette på, men begrunnelsen burde etter vårt syn ha vært at endringen ikke medførte at man var utenfor den saken som var angitt i innkallingen, dvs. at det ikke var noen saksbehandlingsfeil i det hele tatt.

vekt når det gjelder å tegne de nye aksjene, jf. § 10–3 annet ledd annet punktum, bare kunne medføre at vedtaket blir ugyldig dersom feilen har hatt betydning for vedtakets innhold.

5.5.4 Utdelinger

Utdeling på aksjer skjer enten ved vedtak om utbytte etter asl./asal. kapittel 8 eller vedtak om kapitalnedsettelse etter kapittel 12. Det vesentlige ved begge formene for utdeling er å fastsette utdelingsbeløpet. Utbytte kan behandles på ordinær generalforsamling selv om sak om utbytte ikke er nevnt i innkallingen, se punkt 5.4 foran. Forslag om kapitalnedsettelse må uansett nevnes, og slike forslag må oppfylle kravene i § 12–1 annet ledd.

Både § 8–2 og § 12–1 bygger på den forutsetning at det utdelingsbeløpet som er foreslått i innkallingen, kan endres, slik at generalforsamlingen både kan vedta et høyere og et lavere beløp enn styrets forslag.³³ Dersom styret godtar eller samtykker til det forhøyede utdelingsbeløpet, er det derfor på det rene at endringsadgangen er til stede, og det må da også gjelde selv om endringen er vesentlig. Utdelinger skjer normalt ved kontanter, men utdeling av ting kan også skje. Et forslag om å utdele kontanter kan imidlertid normalt ikke endres til utdeling av ting (eller motsatt).

Endring av utbytte på ordinær generalforsamling vil også innebære en endring av regnskapet, jf. her at resultatdisponeringen enten må fremgå av resultatregnskapet eller av årsberetningen (regnskapsloven § 3–3 fjerde ledd). En slik endring av regnskapet må da også kunne foretas på generalforsamlingen.

Forslag om utdeling ved nedsettelse av aksjekapitalen har som konsekvens at også vedtektene må endres. Økes beløpet ved ytterligere nedsettelse av aksjenes pålydende, vil dette innebære at forslaget i innkallingen om å endre vedtektsbestemmelsen om aksjekapital og aksjenes pålydende, må endres. En slik endring må imidlertid være tillatt som en konsekvens av adgangen til å endre beløpet.

Enkelte kapitalnedsettelsesvedtak er kompliserte og komplekse. Det kan for eksempel dreie seg om en nedsettelse som er rettet mot bare enkelte av aksjeeierne, dvs. at nedsettelsen gjennomføres ved innløsning av aksjer. Eller det kan være at innløsningen er et ledd i en restrukturering av selskapet, slik at utdelingen skal gjennomføres ved tingsuttak. I slike tilfeller må det være klart at generalforsamlingen i alminnelighet ikke står fritt til å endre forslaget, heller ikke den del av forslaget som gjelder utdelingsbeløpet. Man vil da raskt bevege seg utenfor det som må karakteriseres som samme sak.

5.5.5 Valg av styremedlemmer

Valg av styremedlemmer er et forslag som i utgangspunktet ikke trenger å spesifiseres eller utdypes utover overskriften «valg av styremedlemmer», «valg av styre», men neppe bare «valg» fordi det da kan være uklart hvilket valg man ser for seg. Dersom det foreslås konkrete navn i innkallingen, vil ikke dette være til hinder for at generalforsamlingen kan stemme inn andre kandidater.

Normalt forutsetter valg av styremedlemmer at ett eller flere av de sittende medlemmene går ut. Dersom funksjonstiden har løpt ut, trenger det, som nevnt i punkt 5.4 ovenfor, ikke fremgå av inn-

³³ Asl. § 8–2 annet punktum/asal. § 8–2 tredje punktum: «Det kan ikke besluttes utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar» og § 12–1 annet ledd tredje punktum: «Beslutning [om kapitalnedsettelse med utdeling til aksjeeierne] kan bare treffes etter forslag fra styret eller med styrets samtykke.»

HØYERE ELLER LAVERE: Generalforsamlingen kan vedta et høyere eller lavere beløp enn det styret har foreslått som utbytte.

kallingen at meningen med valget er at det skal komme nye styremedlemmer til erstatning for sittende. For styremedlemmer hvis funksjonstid ikke er utløpt, forutsetter imidlertid § 6–7 at disse bare kan avsettes dersom dette er angitt i innkallingen. Konsekvensen av dette blir at dersom selskapet har det antall styremedlemmer som følger av vedtektene, og man fortsatt er innenfor den funksjonstiden som følger av det aktuelle valget, så vil et forslag på dagsordenen om «Valg av styremedlemmer» uten at det er presisert at en eller flere først skal avsettes, ikke kunne realitetsbehandles.

NYTT MASTER OF MANAGEMENT PROGRAM INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS (IFRS)

Høsten 2011 tilbyr vi et nytt program innen IFRS som inngår i BIs Master of Management portefølje. Det er unikt i sitt slag og retter seg mot revisorer, finansanalytikere og personer innen regnskaps- og økonomifunksjoner.

Programmet gir deltakerne inngående innsikt og forståelse i sentrale regnskapsfaglige emner som virksomhetskjøp og verdimåling av finansielle instrumenter og andre eiendeler.

Gjennomføres ved Handelshøyskolen BI i Oslo.

Faglige: Professor Hans Robert Schwencke, Professor Chris Nobes og Studierektor Sverre Dyrnes

For mer informasjon: www.bi.no/mm

HANDELSHØYSKOLEN BI
Executive Master
executivemaster@bi.no
Tlf: 46 41 00 05

TYNGDEN DU TRENGER

BI